

EDDY DE WIND

AUSCHWITZ ÚLTIMA PARADA

**COM VAIG SOBREVIVRE A L'HORROR
(1943-1945)**

Columna

EDDY DE WIND
AUSCHWITZ:
ÚLTIMA PARADA

Com vaig sobreviure a
l'horror (1943-1945)

Traducció de Maria Rossich

TÍTOL ORIGINAL: *EINDSTATION AUSCHWITZ*
L'EDICIÓ ORIGINAL ES VA PUBLICAR EL 1946 A REPUBLIEK DER LETTEREN
PRIMERA EDICIÓ: NOVEMBRE DEL 2019
© EDDY DE WIND, B.V., 2019
© DE LA TRADUCCIÓ DEL NEERLANDÈS: MARIA ROSSICH ANDREU, 2019
© COLUMNA EDICIONS, LLIBRES I COMUNICACIÓ, S.A.U.
AV. DIAGONAL, 662-664 - 08034 BARCELONA
ISBN: 978-84-664-2587-2
DIPÒSIT LEGAL: B. 23.796-2019
FOTOCOMPOSICIÓ: GRUP62

www.columnaedicions.cat

L'editor agraeix el suport a la traducció de la
Nederlands Letterenfonds Dutch Foundation for Literature

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47). Tots els drets reservats.

El paper utilitzat per imprimir aquest llibre està qualificat com a **ecològic**
i procedeix de boscos gestionats de manera **sostenible**.

A quina distància són aquelles muntanyes blaves i borroses? Quina extensió té la plana que s'estén sota la llum radiant del sol de primavera? Són a un dia de camí, si tens les cames lleugeres. A una hora a cavall, a galop ràpid. Per a nosaltres és més lluny, molt més lluny, infinitament lluny. Aquelles muntanyes no són d'aquest món, no són del nostre món. Perquè entre nosaltres i aquelles muntanyes hi ha el filat.

El nostre anhel, els batecs salvatges dels nostres cors, la sang que ens flueix pel cos... tot és impotència, perquè entre nosaltres i aquella plana hi ha el filat. Dues tanques de filferro espinós, amb unes llumetes vermelles al damunt que ens fan saber, als que estem presoners en aquest rectangle format pel filat d'alta tensió i un mur alt i blanc, que tenim la mort vigilant-nos en tot moment.

Sempre la mateixa imatge, sempre la mateixa sensació. Mirem per les finestres dels barracons cap a la llunyania temptadora, i respirem amb força d'emoció i impotència.

Ens separen deu metres. Quan miro la llibertat al lluny, m'inclino cap a la finestra. La Friedel no pot fer ni això, ella encara està més empresonada. Jo almenys em puc moure lliurement pel *Lager*, pel camp; ella, ni això.

Jo soc al bloc 9, un bloc d'infermeria normal. La Friedel és al 10. Allà també hi tenen persones malaltes, però no són com els pacients del meu barracó. Aquí hi tinc gent que s'ha posat malalta per crueltat, fam i excés de feina; són causes naturals que provoquen problemes naturals que es poden diagnosticar.

El bloc 10 és el dels experiments. Hi viuen dones a qui uns sàdics que es consideren científics deshonren com mai abans s'havia deshonrat cap dona en el que té de més bonic: la feminitat, la capacitat de ser mare.

La noia que no té més remei que acceptar els rampells de passió salvatges d'un bèstia descontrolat també pateix, però allò que pateix contra la seva voluntat sorgeix de la vida, de l'ansia viva. El que hi ha al bloc 10 no és cap desig incontenible, sinó un deliri polític, un interès econòmic.

Conscients de tot això, mirem aquesta plana del sud de Polònia, i ens imaginem corrent pels prats i els pantans que ens separen dels Beskidy blaus del nostre horitzó. Però també sabem altres coses. Sabem que només ens espera un final, que tan sols hi ha una manera d'alliberar-se d'aquest infern de filferro espinós: la mort.

Sabem que aquí la mort també es pot presentar en diferents formes.

Pot venir com un guerrer honorable al qual el met-

ge es pot enfrontar; encara que té subalterns (la fam, el fred i la manca d'higiene), no deixa de ser una mort natural per a la qual es pot determinar una causa oficial.

Però a nosaltres no ens vindrà així, la mort. Ens vindrà com als milions de persones que hi ha hagut davant nostre. Ens arribarà d'incògnit i invisible, gairebé imperceptible.

Sabem que l'únic que ens impedeix veure la mort és la *Tarnkappe*, la capa d'invisibilitat dels mites antics. Sabem que aquesta mort porta uniforme, perquè qui acciona l'aixeta del gas és un home uniformat, un SS.

Per això mirem amb tant de desig les muntanyes borroses de color blau, que només són a trenta-cinc quilòmetres, però per a nosaltres són totalment inabastables.

Per això m'inclino cap a la finestra i estiro el cap per veure el bloc 10, on és ella.

Per això les seves mans s'aferren tan fort a la malla que tanca les finestres.

Per això ella recolza el cap contra la fusta, perquè no podem fer res per posar fi a l'enyorança que sent per mi, ni al nostre anhel per aquelles muntanyes altes, blaves i borroses.

Semblava que l'herba nova, els brots de castanyer marrons a punt d'esclatar i el sol primaveral, més agradable cada dia que passava, prometien una vida nova, però la fredor de la mort encara cobria la terra. Era la primavera de 1943.

Els alemanys havien arribat molt cap a l'interior de Rússia, i encara no s'havien capgirat les probabilitats de victòria.

A l'oest, els aliats no havien posat ni un peu a terra ferma.

El terror que es desfermava sobre Europa adquiria formes cada cop més brutals.

Els jueus eren la joguina dels invasors, que jugaven amb ells al joc del gat i la rata. Les motos rugien una nit rere l'altra pels carrers d'Amsterdam, potes calçades amb botes de cuir es feien sentir amb força, i pels canals, antigament tan tranquils, ressonaven ordres brusques.

Però a Westerbork deixaven anar la rata una estona: la gent es podia moure lliurement pel camp, els paquets

arribaven i les famílies es mantenien juntes. Per tant, tots escrivien com uns bons nois a Amsterdam dient que al camp tot anava bé, de manera que d'altres es lliuraven sense oferir resistència a la *Grüne Polizei*, la policia del règim nazi.

Els jueus se n'anaven a Westerbork amb la il·lusió que potser no n'hi hauria per tant, que si bé era cert que ja no formaven part de la societat, tard o d'hora arribaria el moment que podrien tornar.

Hi havia una cançó popular que feia: «Quan s'acabi la guerra i tornem a casa...».

No només no sabien el que els esperava, fins i tot n'hi havia que tenien la valentia (o era ceguesa?) de voler començar una nova vida al camp, de tenir la pretensió de formar-hi una nova família. Per ordre de l'alcalde del poble de Westerbork, el doctor Molhuijsen anava diàriament al camp. En una visita, en un dels nou dies de bon temps d'aquell mes d'abril, en Hans i la Friedel el van anar a veure.

Eren dos idealistes. Ell tenia vint-i-set anys i era un dels metges del camp; ella tot just n'havia fet divuit. S'havien conegut a la sala que ell tenia al seu càrrec, on ella feia d'infermera.

«Perquè sols no som ningú, / però tots dos junts som u», deia un poema que li havia dedicat en Hans, i que expressava a la perfecció el que sentien. Junts podien aguantar qualsevol cosa. Potser aconseguirien quedar-se a Westerbork fins al final de la guerra, i si no, lluitarien plegats a Polònia. Perquè tard o d'hora s'acabaria, la guerra; ningú no creia en una victòria d'Alemanya.

Feia mig any que festejaven. Vivien a la «consulta», una caixa de cartró separada del barracó gran, on hi havia cent trenta dones. No vivien sols. A la mateixa habitació s'hi allotjava un altre metge, i més endavant encara van haver de compartir-la amb dues parelles més. No cal dir que no era un entorn adequat perquè un matrimoni jove iniciés la vida en comú, però tant els hauria fet si no haguessin existit els transports.

Mil persones cada dimarts al matí.

Homes, dones, joves i vells, fins i tot nadons i malalts. A Westerbork només se'n podia quedar un petit grupet, després que en Hans i els altres metges haguessin demostrat que estaven massa malalts per fer un viatge de tren de tres dies. I també hi havia els privilegiats: batejats, matrimonis mixtos, els *Alte-Kamp-Insassen* (els residents més antics, que eren a Westerbork des de 1938) i els membres del personal fix del camp, com en Hans i la Friedel.

Hi havia una llista de treballadors que tenia mil noms, però de les ciutats arribava contínuament gent a qui calia protegir, de vegades per ordre dels alemanys, d'altres perquè havien estat ciutadans exemplars de debò, però normalment era perquè tenien contactes entre els membres del Consell Jueu o entre els residents més antics, que controlaven les posicions clau. I quan passava això, els mil noms de la llista es revisaven.

La nit del dilluns 13 de setembre de 1943 un treballador del Consell Jueu va presentar-se per dir a en Hans i la Friedel que s'havien de preparar per anar al transport. En Hans es va vestir de pressa i va visitar totes les instàncies que treballaven en l'organització del transport

setmanal, de nit i amb una gran tensió. El doctor Spanier, el cap de l'hospital, estava enfurismat, i amb raó. En Hans ja feia un any que era al camp. Havia treballat sense descans, i hi havia molta gent que havia arribat més tard i que no havia donat mai ni un cop de mà. Però en Hans era a la llista de personal del Consell Jueu, i si ells no el podien mantenir al camp, el servei sanitari tampoc no hi podia fer res.

A les vuit eren amb totes les seves pertinences al tren, que passava pel mig del camp, ple de gent. Els homes del Servei de Manteniment de l'Ordre i la *Vliegende Colonne*, un grup de residents del camp que ajudava a organitzar els transports, van tragar l'equipatge cap al tren i van carregar dos vagons amb vitualles per al viatge. Els infermers portaven pacients en lliteres; la majoria eren vells que ja no podien caminar, però que no es podien quedar allà, perquè al cap d'una setmana es podrien moure tan poc com ara. Després hi havia els que es quedaven enrere, darrere del cordó de les SS, a unes quantes desenes de metres del tren, sovint plorant més que els que se n'anaven. Davant i darrere del tren hi havia vagons per a les SS que vigilaven el transport. Eren molt civilitzats, fins i tot donaven ànims a la gent, perquè els holandesos no descobrissin quin tracte es dispensava realment als «seus» jueus.

El tren es va posar en marxa a dos quarts d'onze. Les portes dels vagons, que eren de mercaderies, es tancaven per fora. Un darrer comiat, un últim gest a través dels porticons de la part alta dels vagons, i tot

seguit van iniciar el camí a Polònia sense saber exactament on anaven.

En Hans i la Friedel van estar de sort. Al seu vagó només hi havia gent jove, antics amics de la Friedel, membres del grup sionista del qual havia format part. Eren cordials i amables. Al vagó hi havia trenta-vuit persones, eren relativament poques. Amb una mica de bona voluntat, i havent penjat l'equipatge al sostre, tots tenien lloc a terra.

Pel camí van començar els problemes. A la primera estació van entrar homes de les SS als vagons. Primer van requisar els cigarrets, i després els rellotges. A continuació va ser el torn de les plomes estilogràfiques i les joies. Els nois no s'ho van prendre gaire seriosament; els donaven uns quants cigarrets i asseguraven que no en tenien més. Molts eren d'origen alemany i ja sabien com les gastaven, les SS. Si fins llavors n'havien sortit vius, ara tampoc no es deixarien intimidar.

En aquells tres dies no els van donar gens de menjar; no van tornar a veure les provisions que havien carregat al tren. Però els era igual: s'havien endut prou provisions de Westerbork. De tant en tant un parell podien sortir del vagó per buidar el barril que feia de vàter, que estava ple a vessar. Si veien indicis de bombardejos a les ciutats, se n'alegraven, però a part d'això el viatge va ser tranquil. El tercer dia van saber on anaven: Auschwitz. Només era una paraula buida, sense connotacions bones o dolentes.

Van arribar-hi de nit.